

Lexical associations are a certain concentration of mental, cultural, textual and other knowledge. The reactions detected by free and chain experiments testify to the values and opinions of the language community during the experiment. When comparing associative fields, one can observe the dynamics of changes in the conceptual system of society, because during life a person rethinks or receives new information that affects the nature of the association.

The results of a free associative experiment can help to design and improve curricula for higher education students and take their interests into account. The results of the comparison of associative fields show first of all the coincidence of nuclear tokens in the structure of the word meaning.

In the future, conducting psycholinguistic experiments with the word-stimulus EDUCATION will help to improve educational programs, to identify relevant knowledge for the implementation of educational initiatives. This is the perspective of our study. The influence of communication technologies on language consciousness in the educational environment. Therefore, we also consider it relevant to conduct research to compare the results of experiments conducted in the form of online and offline.

Keywords: *associative field; associative experiment; associative dictionary; associative meaning; linguistic consciousness*

References

1. Alimushkina O. A. (2007). *Mehanizmy proyavleniya stereotipizatsii v asociativnom pole*. PhD. GOU VPO "Altajskij gosudarstvennyj universitet", [online]. Available at: <http://www2.asu.ru> [Accessed 30.09.2021].
2. Butenko N. P. (1979). *Slovník asociativnih norm ukrajinskoyi movi*. Lviv: Visha shkola.
3. Butenko N. P. (1989). *Slovník asociativnih oznachen imennikiv v ukrajinskij movi*. Lviv: Visha shkola.
4. Goroshko O. & Polyakova T. (2019). *Osvita 2.0: psiholingvistichnij anali.z* (2019), [online]. Available at: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-2-27-45> [Accessed 30.01.2021].
5. Denisevich O. V. (2016). *Specifika strukturi asociativnih poliv reklamnoyi leksiki. Psiholingvistika. Psiholingvistika. Psycholinguistic : [zb. nauk. prac DVNZ "Pereyaslav-Hmelnickij derzhavnij pedagogichnij universitet imeni Grigoriya Skovorodi"]*, 20 (2), pp. 30—38.
6. Zayec I. G. (2010). *Struktura ta dinamika asociativnih poliv leksem divchina, zhinka, hlopec, cholovik. Visnik Dnipropetrovskogo universitetu. Seriya: Movoznavstvo*, 18 (16), pp. 127—133.
7. Maklakova E. A. (2016). *Sopostavitelnye issledovaniya asociativnyh polej (na materiale psiholingvisticheskikh eksperimentov). Psiholingvistika i leksikografiya : sb. nauchnyh trudov*, 3, pp. 75—79.
8. Terehova D. I. (2017). *Psiholingvistichnij analiz asociativnih poliv slova-stimulu DRUG za danimi spryamovanih asociativnih eksperimentiv. Visnik KNLU. Seriya: Filologiya*, 20 (2), pp. 85—91.
9. Starostina E. V. (2016). *Vliyanie vremeni i metoda sbora asociativnogomateriala na harakter "glavnyh asociativ" polya. Psiholingvistika i leksikografiya : sb. nauch. trudov*, 3, pp. 20—28.

Надійшла до редакції 22 грудня 2021 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 024:316.772.2](045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2022.2(307).31-36

Наталія Грабар,

*доктор наук із соціальних комунікацій, доцент,
професор кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту
Державного біотехнологічного університету, м. Харків,
e-mail: grabar-ng@ukr.net*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5120-0382>

Анжеліка Кухаренко,

*кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту
Державного біотехнологічного університету, м. Харків,
e-mail: kuharenko.angi@gmail.com*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1776-3904>

Ціннісні домінанти образно-чуттєвого спілкування в бібліотечному професійному просторі

У статті розглянуто трансформаційні зміни сучасного бібліотечного середовища, в якому цифровий медіаконтент становить основне джерело інформації та комунікації. Виокремлено тенденції в дослідженнях аксіологічної сфери бібліотекознавства, а саме дотримання гуманістичного аспекту діяльності бібліотек як

центрів науки, освіти, культури та спілкування. Наголошено на зниженні загального інтелектуального рівня користувачів на фоні інформатизації суспільства, що потребує вдосконалення характеру й типів інформації, а також методів її отримання та використання. Зауважено про необхідність організовувати спілкування в бібліотеках, надавати читачам можливість реалізувати потребу в ньому. З'ясовано, що образно-чуттєві засоби бібліотечної комунікації пов'язані зі спілкуванням на міжособистісному й міжкультурному рівнях. Цілеспрямовані бібліотечні заходи, присвячені мистецтву та культурі, розширюють сферу інтересів користувачів, допомагають їм глибше зрозуміти явища дійсності й самих себе. Значущим складником професійної діяльності бібліотекарів визнано вміння взаємодіяти під час спілкування, застосовувати навички впливу діалогічної дії. Бібліотечний діалог — універсальний засіб налагодження контактів, консолідації людей.

Досліджено ціннісні аспекти образно-чуттєвого спілкування в контексті обслуговування сучасного користувача бібліотеками. Обґрунтовано роль цінностей у життєдіяльності молоді та суспільства. Нині спостерігаємо постійну зміну інформаційних потреб і ціннісних орієнтирів людини у бібліотечній сфері. Зазначено, що формування гармонійно розвиненої особистості без інтелектуально-естетичного впливу мовного елементу мовленнєвої взаємодії неможливо. Наголошено, що слід поглиблювати увагу до проблеми розпізнання й виокремлення ціннісних доміант образно-чуттєвого спілкування в сучасному бібліотечному просторі.

Ключові слова: бібліотеки; спілкування; бібліотечний простір; образно-чуттєве спілкування; ціннісні доміанти; бібліотечні фахівці; суб'єкт-суб'єктні відносини

Постановка проблеми. Присутність бібліотеки в соціальних медіа — потреба сьогодення, спричинена бурхливим розвитком модернізації інформаційно-комунікативного простору, завдяки чому установи можуть не тільки публікувати новини, демонструвати презентації та відеоматеріали, а й вільно підтримувати комунікативні відносини з користувачами. Однак аудиторію вже не так просто вразити навіть інноваційними бібліотеками нового формату: "бібліотеки-музеї", "інтелект-центри", "кафе-читальні", "медіа-бібліотеки", "бібліотеки-кафе" тощо. Урізноманітнені онлайн-заходи дають змогу заохочувати відвідувачів різного віку з розширеним колом інтересів до активної спільної діяльності. Зі свого боку, змінилася й роль читача, реципієнта та його сприймання інформації з огляду на діяльність сучасних мас-медіа. Зокрема, миттєві переживання, створені ЗМІ й розірвані рекламними роликами, одноманітність програм і передач, медійних повідомлень тощо чинять певні перешкоди, наприклад, блокують особистісні переживання та думки. Як наслідок, користувач дедалі більше віддаляється від сутності явищ і предметів та власне інформації й швидше стає заручником засобів і джерел оповіщення, падаючи під їхній потужний вплив. З багатовимірного електронного гіпертексту користувач не встигає цілком опанувати масштабну інформаційну хвилю, і тому його психіка вихоплює з цього потоку найбільш загальні й актуальні, на його погляд, події та образи. Назріла потреба зміни парадигми мислення бібліотечних працівників — коли центром уваги стає не носій інформації, а її споживач. Позитивним фактом є те, що фахівці бібліотечної справи доклали чимало зусиль до підвищення ролі гуманістичного підходу в налагодженні взаємодії в

комунікативних суб'єкт-суб'єктних відносинах між бібліотекарем і відвідувачем. Утім, варто поглибити увагу щодо проблеми розпізнання й виокремлення ціннісних доміант образно-чуттєвого спілкування в сучасному бібліотечному просторі.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Дослідники в галузі соціальних комунікацій і бібліотечної справи зазначають про відносно продукування й трансформацію сенсів, репрезентацію цінностей, з чим пов'язано активне залучення користувачів до створення якісного контенту. Отже, дедалі більшої масштабності набуває комунікативна мета бібліотечного спілкування, а саме пізнаваність і формування профілю інформаційного обслуговування користувача з обов'язковим акцентом на моральність, громадськість, гуманізм [1; 2; 10].

Ще 2005 р. С. Єзова зауважувала про важливість бібліотечного порозуміння, позиціонує читачецентризм як сутність бібліотечної діяльності [2]. Означене вплинуло на поліпшення рівня обслуговування споживача щодо якості гарантії наданих йому послуг і загалом знайшло відображення в новому типі мислення сучасної людини, що сформувалося внаслідок вивільнення індивіда від буденної інформаційно-інтелектуальної діяльності. Зокрема, Т. Вилегжаніна, Н. Гендіна, Н. Збаровська, Н. Колкова, Г. Стародубова, К. Лобузін, Т. Ярошенко присвятили публікації створенню інформаційної культури особистості в межах функціонування бібліотек, фіксуючи увагу на самостійності опанування технологій роботи з інформацією, аналітичним переробленням особливостей інформаційних і знанневих ресурсів. Теоретичні здобутки науковців бібліотечної галузі В. Бородіної, М. Дворкіної, А. Гончарова, С. Єзової, Т. Жукової, В. Ільганас-

вої, С. Матліної, Ю. Мелентьєвої, Т. Новальської, О. Смолиної, А. Соколова, А. Чачко, Я. Хіміч, Г. Шемаєвої нагадують, що спілкування потрібне ще й для того, аби не лише гортати сторінки книги, а й розвивати вміння зчитувати візуальні, лінгвістичні образи, осягати метафори й усвідомлювати те, що перед твоїми очима, — актуальний експеримент чи вже повторена рефлексія автора.

На нашу думку, головним завданням бібліотечної діяльності в контексті застосування гуманістичного підходу має стати формування нового типу світогляду користувача, налаштованого на процес людського спілкування й мислення, зорієнтованого на саморозвиток особистості.

Мета статті — узагальнити теоретичні уявлення науковців і практиків щодо ціннісних домінант образно-чуттєвого спілкування в бібліотечному просторі України як основи організації якісного інформаційно-комунікативного обслуговування сучасного користувача.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розгляд зазначеної тематики відбуватиметься на основі аналізу науково-теоретичних публікацій. Спілкування та його образно-чуттєві аспекти розглядають фахівці різних галузей знань: педагогічних, психологічних, філологічних, лінгвістичних, філософських, соціальних комунікацій тощо.

Головним симптомом доби засобів електронної комунікації стає структуризація часу постійними випусками новин, що створюють специфічний образ сучасної людини, яка не зобов'язана все знати, але завжди намагається бути обізнаною в сучасних подіях. Молоді доволі часто проблематично знайти спільну мову щодо сфери особистих інтересів (змінюється і сленг, і кумири, і цінності та стилі поведінки). За Т. Кузнєцовою, саме мас-медіа відіграють роль активного "діяча" ціннісних орієнтацій суспільства, адже вони, на відміну від інших чинників, ефективніше впливають на формування ціннісної системи людства. Авторка зауважує, що "...у ситуації кризи ціннісної системи мас-медіа є посередником у пошуку ціннісних домінант" [3]. Не слід забувати, що людина — це соціальна істота, саме тому для неї таким важливим є тактильний і зоровий контакти: важливо почути слова з інтонацією та емоційною домінантою, а не лише переглядати звичайний текст у месенджері.

На думку О. Романенко, в українському літературному просторі розпочала утворюватися нова читацька спільнота. Тому доцільно "...встановити діалог з таким читачем, який прагне відчути пульсування власного серця від сприйняття уявленої картини, бо він по-

справжньому насолоджується осягнутим сенсом тексту, який закодовано автором" [6].

Зауважимо, що в дослідників, які розробляють теоретичні основи аналізу, наприклад, художнього твору, є специфічний термін "розкодування", що трактується як мистецтво, в основі якого, за В. Марком, полягає готовність надати оцінку й визначити, що саме це повідомлення "ґрунтується на знанні теоретичних операцій з розробки тексту, а також на здібностях дослідника, на його вмінні "відчути" опрацьований матеріал у цілості й найдрібніших складниках, які створюють певну систему й перебувають у постійній взаємодії [4].

У дослідженні В. Халіна зазначено про найважливішу особливість художнього образу — відображення певної духовної сутності, що є важливою цінністю для людини. Образність визначається як властивість літературного мовлення, як нагода подати інформацію в яскравій, оригінальній, предметно-чуттєвій формі, застосовуючи особливі словосполучення, що підсилюють семантичні поля додатковими експресивними й емоційними нюансами [9].

Принциповою відмінністю символічного подання інформації у глобальному комунікативному просторі є динамізм обміну образами та зміна матеріальної основи процесів трансляції художньої інформації, про що зазначає дослідниця Н. Моїсєєва [5]. Безперечно, у реальному пізнавальному процесі дедалі більшої змістової ваги набуває проблема аксіологізації комунікативного складника як характерної компоненти людського спілкування, з акцентованою вваженістю посилення на образно-чуттєвий фактор, тобто не за формою мовлення, а, як зауважував С. Рубінштейн, у наочно-чуттєвому пізнанні образів, що за своєю суттю реалізують під час процесу мислення й функцію мовлення, оскільки мислення взагалі неможливо без мовлення: його смисловий зміст завжди має чуттєвого носія [7].

Із зазначеного випливає, що вербальні образи завжди виражають більше, ніж безпосередньо означають, підсилюючись додатковими емоційно-експресивними відтінками, вони характеризуються яскравістю, картинністю, емоційною забарвленістю. Тому до ознак образності текстового повідомлення відомі дослідники М. Бахтін, В. Виноградов, Г. Винокур, Н. Лук'янова та інші додають такі характерні ознаки: яскравість, метафоричність, точність, оригінальність, цілеспрямованість тощо.

Зазнають змін і моральні цінності у професійній сфері, індивідуальні вподобання стали

перевищувати суспільні, що позначається на векторному функціонуванні соціокультурних інститутів, серед яких бібліотеки завжди були провідником гуманістичних ідеалів в інформаційно-комунікативному просторі. Підвищена увага науковців до образно-чуттєвого складника бібліотечної взаємодії нині посилюється новим інтерсуб'єктивним забарвленням на основі підпорядкування таким етичним категоріям, як "відповідальність", "справедливість", "рефлексія", "зрілість", "суверенність особистої думки", "обов'язок та сумління". За Е. Фромом, "сама людина може визначити критерії доброчинності та пороку" [8, с. 35] і відчути власне щастя та самореалізацію лише в гармонійному спілкуванні з іншими людьми. Погоджуючись із цими думками, додамо від себе, що об'єднавчим чинником ціннісної структури етики спілкування вважаємо орієнтацію на гуманізм, визнання власної особистості як приватної цінності людини, а саме поваги честі й гідності кожного.

Отже, вагомим значення набуває діалогічна сутність бібліотечного обслуговування, взаємодія фахівців і користувачів, тобто чітке усвідомлення змісту соціальних ролей і виконання правил відносин, що, зі свого боку, постають "запорукою ефективного бібліотечного обслуговування, міжособистісного спілкування та обміну знаннями" [1; 2; 3]. Не слід забувати, що головною умовою якості бібліотечного обслуговування були, є й завжди будуть люди, які працюють у бібліотеках. Слід також пам'ятати про пошуки нових засобів організації комфортного середовища задля розвитку особистості користувача, а саме урізноманітнення форм організації фонду документів, довідково-бібліографічного апарату, рекреаційних місць у багатьох бібліотеках, що мають відповідати особливостям різних вікових груп користувачів.

Варто зазначити, що сьогодні, аби дійти гармонійного порозуміння між бібліотекою та користувачем, потрібно усвідомити проблему творчого осягнення сенсу здобутої інформації, що можна порівняти з висловлюванням "відчути серцем". Такий поклик має регулюватись інтелектуальною та емоційною сферами людини, а можливо, й постати певним відкриттям чогось нового в житті: пізнанням себе, але з обов'язковим отриманням емоційної насолоди від процесу спілкування.

Важливим вектором бібліотечного середовища постає бібліотерапевтична діяльність, в якій домінують гуманістичні цінності. Цей напрям роботи потребує від бібліотекаря вміння

професійно визначати проблеми та потреби читачів й ознайомлювати їх із позитивним досвідом. Саме тому важливо сформулювати стратегію розвитку побудови нового комунікативного бібліотечного середовища, зокрема:

- змінити орієнтацію діяльності в медіасередовищі зі створення контенту на дослідження комунікативних потреб користувачів;

- позиціонувати бібліотечне середовище як надійне та безпечне джерело інформації, здатне запропонувати аудиторії глибшу й цікавішу концепцію самореалізації;

- забезпечити фундаментальне право особистості — на інформацію та вільний доступ до неї, а також потребу у вільному спілкуванні;

- запропонувати новий, більш дружній образ бібліотеки з досвідченими професіоналами.

Осягнення предметно-знакового сенсу інформаційно-комунікативної діяльності бібліотек уможливується діалогово-комунікативною природою власне процесу спілкування та індивідуально-особистісними характеристиками бібліотекаря й читача. Мова постає головним засобом опосередкування соціальної взаємодії між комунікаторами, які вступають у комунікативні відносини й прагнуть досягти особистісних цільових намірів. Потреба розбудови комунікативної взаємодії пов'язана з налагодженням інтенсивних ефективних якісних зв'язків між людьми та виникає не лише у виробничій сфері, а й в образно-чуттєвій.

Вважаємо, що під час індивідуальної роботи з читачем фахові бібліотечні контакти сприяють творчому розвитку особистості, надають можливість глибше відчути й з'ясувати проблемні питання професійного середовища, налагодити нові комунікативні відносини. Визнання якості рівня образно-чуттєвого спілкування в бібліотеках має підсилюватися ресурсно-оцінювальним і ціннісно-орієнтувальним складниками для сприйняття внутрішньої сутності відвідувача-співбесідника (його думок, почуттів, прагнень). Щодо окресленого контексту вважаємо за доцільне нагадати про гуманізацію процесу спілкування, що передбачає:

- визнання людського особистісного чинника, який є основним багатством суспільства;

- значне підвищення рівня освіченості, прагнення людини до самовдосконалення;

- розвиток елементів нової етики, що сприяє гармонійному об'єднанню людей, колективу, суспільних інститутів, які визнають свою боду щодо особистісного прагнення до самореалізації.

Невипадково перехід до нового типу культури — медіакультури — багато в чому пов'язаний із появою інтерактивних інформаційно-комунікативних середовищ, що трансформують духовно-ментальні коди й мови культури. Віртуалізація соціокультурного простору змінює канали передавання соціокультурного досвіду, збільшуючи можливості адаптації людини до нових умов буття й надаючи перспективу творчої самореалізації. Маючи потужний інформаційний потенціал і напрацьовані партнерські зв'язки, бібліотеки дедалі частіше стають ініціаторами акцій, програм та спільних проєктів.

За таких умов можна репрезентувати осучаснений формат багатьох бібліотек України як клубів живого спілкування, що дійсно стає дедалі популярнішим і необхідним у житті людини — "третім місцем", як і перші два — дім і робота (школа). Отже, лише єдино обрана система координат щодо розвитку діяльності національних книгозбірень здатна гармонійно поєднати ціннісні доміанти образно-чуттєвого спілкування з технологічною еволюцією робочого простору, в якому функціонують сучасні бібліотечні установи.

Висновки. Аналіз публікацій свідчить про те, що у визначених умовах бібліотеки мають тримати курс на розвиток діяльності з наміром залишитися одними з головних соціально-комунікативних структур суспільства, створюючи навколо себе унікальне середовище інформаційної взаємодії. У процесі розширення асортименту сервісних послуг бібліотеки не тільки формують позитивний інформаційно-комунікативний образ і залишаються відкритою інституцією, що отримує додаткові канали реалізації власних стратегій, через які дедалі більше представників різних верств населення приєднується до процесу

співпраці задля розвитку культури, освіти, інтелектуального зростання людей, а й позиціонують приєднання країни до світового культурного процесу.

Гуманістичні відносини, взаємодвіра, взаємоповага як ціннісні доміанти орієнтують на партнерські зв'язки з обов'язковою настановою на рівноправність, що сприяє розкриттю істинних пошуків і бажань та створює умови для порозуміння. Комунікативна толерантність як характерна риса сучасного бібліотечного фахівця дає змогу виявити відкритість, доброзичливість, допомагає налагодити довірливі відносини та гуманістичний діалог, що сприяє образно-чуттєвому спілкуванню.

Образно-чуттєве спілкування посилює результативність гуманістичного діалогу як найбільш універсального принципу функціональної діяльності бібліотек, як території безпеки, психологічного й фізичного комфорту відвідувачів. Сучасні бібліотеки за оновленим форматом професійної діяльності мають стати надійною платформою, спроможною об'єднати людство, толерантною територією спілкування, навіть онлайн, що підвищує рівень читацької компетентності, а також сприяє популяризації загальнолюдських цінностей і виховує гуманістичні ідеали.

Нині більшість бібліотечних фахівців наполягають на діалогічності спілкування, в основі якого є гуманне ставлення до людини, з якою контактують. Отже, яких би змін не зазнав бібліотечний простір (осучаснені читальні зали, створення електронно-комп'ютерних залів, технології, засоби), спілкування наживо залишається однією з необхідних форм взаємодії.

Перспективу подальших досліджень становить відстеження динаміки образно-чуттєвого спілкування в різнопрофільних бібліотеках.

Список використаних літератури та джерел

1. Грабар Н. Г. Феномен спілкування в бібліотечній сфері : монографія / Н. Г. Грабар. — Харків, 2017. — 280 с.
2. Езова С. А. Библиотека — центр человеческого общения / С. А. Езова // Библиотековедение. — 2005. — № 15. — С. 122—125.
3. Кузнецова Т. В. Аксіологічний потенціал сучасного медіатексту / Т. В. Кузнецова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації. — 2019. — № 15. — Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15125> (дата звернення: 21.01.2022). — Назва з екрана.
4. Марко В. П. Аналіз художнього твору / В. П. Марко. — Київ : Академвидав, 2013. — 280 с. — Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis (дата звернення: 21.01.2022). — Назва з екрана.
5. Моїсєєва Н. І. Соціально-комунікативна діяльність як історико-суспільна практика : монографія / Н. І. Моїсєєва. — Харків : Федорко, 2015. — 392 с.
6. Романенко О. Покоління: читач vs письменник / О. Романенко // ЛітАкцент — світ сучасної літератури. — Режим доступу: <http://litakcent.com/2019/04/25/pokolinnya-chitach-vs-pismennik/> (дата звернення: 21.01.2022). — Назва з екрана.
7. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: в 2 т. / С. Л. Рубинштейн. — Москва : Педагогика, 1989. — Т. 1. — 488 с.

8. Фромм Э. Психоанализ и этика / Э. Фромм. — Москва : Республика, 1998. — 415 с.
9. Халін В. В. Розвиток художнього сприймання епічного твору студентами філологічного факультету в процесі вивчення української літератури : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Халін Валерій Володимирович ; Ін-т педагогіки АПН України. — Київ, 2006. — 19 с.
10. Хіміч Я. Бібліотечне обслуговування як соціально-рольова взаємодія / Я. Хіміч // Бібліотечна планета. — 2002. — № 2. — С. 30—32.

Natalia Grabar,

*Doctor of Sciences in Social Communications, Associate Professor,
Professor of UNESCO and Social Protection
State Biotechnological University, Kharkiv*

Angelica Kukhareno,

*PhD of Social Communications,
Associate Professor of UNESCO and Social Protection
State Biotechnological University, Kharkiv*

Value dominants of figurative-sensual communication in the library professional space

The article considers the transformational changes in the modern library environment, in which digital media content is the main source of information and communication. The tendencies in the studies of the axiological sphere of library science, namely the observance of the humanistic aspect of the activities of libraries as a center of science, education, culture, and communication, are highlighted. A decrease in the general intellectual level of users against the background of informatization of society has been noted, which requires improvement in the nature and types of information, as well as methods for obtaining and using it. The need to organize communication in libraries, to provide people with the opportunity to realize their need for it, was stated. It is noted that the figurative-sensual means of library communication are associated with communication at the interpersonal and intercultural levels. Library targeted activities related to art expand the users area of interest, help them to better understand the phenomena of reality and themselves. The ability to interact in the process of communication, to apply the skills of influencing dialogic action is recognized as a necessary component of the professional activity of librarians. Library dialogue is the universal means of establishing contacts and consolidating people.

The value aspects of figurative-sensual communication in servicing the modern user with libraries are investigated. The role of values in the vital activity of youth and society is substantiated. Currently, there is a transformation of information needs and value orientations in the library sector. It is noted that the formation of a harmoniously developed personality without the intellectual and aesthetic impact of the speech element of speech interaction is impossible. It is provided for deepening attention to the problem of recognizing and highlighting the value dominants of figurative-sensual communication in the modern library space.

Keywords: libraries; communication; library space; figurative-sensory communication; value dominants; library specialists; subject-subject relations

References

1. Grabar N. G. (2017). *Fenomen spilkuвання v biblioteknii sferi : monohrafiia*. Kharkiv.
2. Ezova S. A. (2005). Byblyoteka — tsentr chelovecheskoho obshchenyia. *Byblyotekovedenye*, 15, pp. 122—125.
3. Kuznietsova T. V. (2019). Aksiolohichniy potentsial suchasnoho mediatekstu. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho univertsytetu imeni V. N. Karazina. Seriya: Sotsialni komunikatsii*. Available at: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15125>.
4. Marko V. P. (2013). *Analiz khudozhnoho tvoruvu*. Kyiv: Akademydav. Available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.
5. Moisieieva N. I. (2015). *Sotsialno-komunikatsiina diialnist yak istoryko-suspilna praktyka : monohrafiia*. Kharkiv: Fedorko.
6. Romanenko O. (2019). *Pokolinnia: chytach vs pysmennyk*. LitAktsent — svit suchasnoi literatury. Available at: <http://litakcent.com/2019/04/25/pokolinnya-chitach-vs-pismennik/>.
7. Rubynshtein S. L. (1989). *Osnovy obshchei psykholohyy: v 2 t*. Moskva: Pedahohyka, T. 1.
8. Fromm E. (1998). *Psykhoanalyz y etyka*. Moskva: Respublyka.
9. Khalin V. V. (2006). *Rozvytok khudozhnoho sprymannia epichnoho tvoruvu studentamy filolohichnoho fakultetu v protsesi vyvchennia ukrainskoi literatury*. PhD. In-t pedagogiki APN Ukrainy. Kyiv.
10. Khimich Ya. (2002). Bibliotekne obsluhovuvannya yak sotsialno-rolova vzaemodiia. *Bibliotekna planeta*, 2, pp. 30—32.

Надійшла до редакції 7 лютого 2022 року